

روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

قوه قضائیه

مرجع تصویب: قوه قضائیه

شماره ویژه نامه: ۱۸۴۸

سه‌شنبه، ۱۲ تیر ۱۴۰۳

سال هشتاد شماره ۲۳۰۸۸

آیین‌نامه شرایط قضات دادسرا و دادگاه در رسیدگی به جرائم مربوط به مفاسد اقتصادی و مالی و دوره‌های آموزشی تخصصی

۶/۴/۱۴۰۳

شماره ۱۰۰/۱۷۱۶۱/۹۰۰۰

جناب آقای دکتر اکبرپور

رئیس محترم هیأت مدیره و مدیرعامل روزنامه رسمی کشور

روگرفت آیین‌نامه شماره ۱۰۰/۱۷۰۹۵/۹۰۰۰ مورخ ۶/۴/۱۴۰۳ ریاست محترم قوه قضائیه در خصوص «شرایط قضات دادسرا و دادگاه در رسیدگی به جرائم مربوط به مفاسد اقتصادی و مالی و دوره‌های آموزشی تخصصی» به منظور درج در روزنامه رسمی به پیوست ایفاد می‌گردد.

مدیرکل دبیرخانه قوه قضائیه - مسعود ستایشی

۶/۴/۱۴۰۳

شماره ۱۰۰/۱۷۰۹۵/۹۰۰۰

آیین‌نامه شرایط قضات دادسرا و دادگاه در رسیدگی به جرائم مربوط به مفاسد اقتصادی و مالی و دوره‌های آموزشی تخصصی

مقدمه

در اجرای تبصره (۳) بند «ب» ماده (۱۱) قانون دائمی نمودن ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد مصوب ۶/۱۱/۱۳۹۸ و لحاظ قانون حمایت از گزارشگران فساد، مصوب ۱۴/۹/۱۴۰۲ و بنا به پیشنهاد وزیر دادگستری "آیین‌نامه شرایط قضات دادسرا و دادگاه در رسیدگی به جرائم مربوط به مفاسد اقتصادی و مالی و دوره‌های آموزشی تخصصی" به شرح مواد آتی است:

فصل اول - کلیات

ماده ۱- عبارتها و اختصارات به کار رفته در آیین‌نامه به شرح زیر است:

الف - قانون: قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد مصوب ۱۳۸۷ با اصلاحات بعدی؛

ب - آیین‌نامه: آیین‌نامه شرایط قضات دادسرا و دادگاه در رسیدگی به جرائم مربوط به مفاسد اقتصادی و مالی و دوره‌های آموزشی تخصصی؛

پ - معاونت: معاونت منابع انسانی و امور فرهنگی قوه قضائیه؛

ت - جرایم موضوع آیین‌نامه: جرایم موضوع بندهای «الف» و «ج» ماده (۱) و ماده (۱۳) قانون؛

ث - شیوه‌های حمایت از افشاگران، گزارش‌گران و شهود و قربانیان جرایم فساد: اقدامات موضوع بندهای «الف»، «ب»، «ج» و «د» ماده (۱۷) قانون و فصل سوم قانون حمایت از گزارشگران فساد مصوب ۱۴۰۲.

ماده ۲- اهداف آیین‌نامه به قرار زیر هستند:

الف - توانمندسازی علمی قضات در مواجهه با پیچیدگی‌های فنی و حقوقی جرایم موضوع قانون؛

ب - افزایش اعتماد عمومی نسبت به توانمندی‌های دستگاه قضا در مواجهه با مقوله فساد؛

ماده ۳- در هر حوزه قضایی به تناسب حجم کمی و کیفی پرونده‌های مربوط، شعبه یا شعب تخصصی از دادسراها و دادگاه‌ها و همچنین شعبی از دادگاه تجدیدنظر استان یا دیوان عالی کشور با رعایت آیین‌نامه شیوه تشکیل شعب تخصصی مراجع قضایی مصوب ۱۳۹۸ رییس قوه قضائیه اختصاص می‌یابد. ارجاع سایر دعاوی موضوع آیین‌نامه به شعب یاد شده باید به نحوی باشد که موجب اختلال به رسیدگی جرائم موضوع آیین‌نامه نشود.

فصل دوم - شرایط قضاوت موضوع آیین‌نامه

ماده ۴- قضاوت شعب تخصصی موضوع آیین‌نامه از بین دارندگان پایه قضایی که مهارت و تجربه کافی در مواجهه با پیچیدگی های فنی جرایم موضوع قانون و آیین‌نامه را داشته باشند، تعیین می شوند.

ماده ۵- شایستگی های علمی قضاوت برای رسیدگی به پرونده‌های موضوع قانون و آیین نامه ترجیحاً شامل موارد زیر است:

الف - داشتن تجربه کافی در رسیدگی به جرائمی از قبیل پرونده‌های مربوط به امور مالی، بانکی، گمرکی، بورس و پولشویی.

ب - گواهی‌نامه گذراندن دوره‌های آموزشی موضوع آیین‌نامه؛

پ - حداقل ۳ سال سابقه کار قضایی برای رسیدگی به پرونده‌ها در دادسراهای شهرستان و ۵ سال در دادسرا های مرکز استان؛

ت - حداقل ۳ سال سابقه دادرسی برای رسیدگی به پرونده‌ها در دادگاه‌های کیفری دو و بخش و ۱۰ سال در دادرسی در دادگاه های کیفری یک و انقلاب؛

ث - حداقل دو سال سابقه قضایی در واحدهای اجرای احکام کیفری تخصصی؛

ج - داشتن مدرک کارشناسی ارشد در یکی از گرایش های حقوق جزا و جرم شناسی، حقوق عمومی، حقوق ثبت اسناد و املاک، حقوق مالی، حقوق اقتصادی، حقوق اسناد و قراردادهای تجاری و حقوق تجارت بین‌الملل یا دارای تألیفات معتبر در قالب کتاب و مقالات علمی پژوهشی در حوزه های موضوع آیین‌نامه؛

تبصره - قضاوت مشمول آیین‌نامه نباید محکومیت قطعی به مجازات های انتظامی درجه ۶ و بالاتر در سه سال اخیر داشته باشند.

ماده ۶- احراز شرایط موضوع مواد ۴ و ۵ آیین‌نامه پس از کسب نظر معاونت بر عهده کمیسیون نقل و انتقال قضاوت می باشد.

فصل سوم - آموزش

ماده ۷- قضاوت شعب تخصصی باید آموزش‌های موضوع ماده (۱۰) و حسب مورد آموزش های مذکور در ماده (۱۲) و تبصره آن را در بدو زمان تصدی سپری نمایند و در طول دوره خدمت در این شعب از آموزش‌های موضوع ماده (۱۴) بهره‌مند شوند.

ماده ۸- پس از گذراندن دوره های آموزشی منطبق با سرفصل های این فصل، گواهی اتمام دوره توسط معاونت صادر می‌شود. معاونت تدابیر لازم برای برگزاری دوره‌های تخصصی موضوع آیین‌نامه را مستمراً فراهم می کند.

ماده ۹- محتوای آموزش های تخصصی موضوع آیین‌نامه توسط معاونت با همکاری کارگروهی متشکل از نمایندگان علمی معاونت، سازمان بازرسی کل کشور، پژوهشگاه قوه قضاییه و دبیرخانه مرجع ملی کنوانسیون مبارزه با فساد بر محور سرفصل های عمومی و اختصاصی تهیه و به صورت سالانه به‌روزرسانی می‌شود.

تبصره - معاونت می‌تواند برای تهیه محتوای آموزش های از ظرفیت دیگر دستگاه‌های نظارتی مانند دیوان محاسبات کشور، سازمان برنامه و بودجه و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و مراکز علمی و پژوهشی مرتبط دعوت به همکاری نماید.

ماده ۱۰- سرفصل‌های عمومی مشترک برای قضاوت رسیدگی‌کننده به جرایم موضوع آیین‌نامه در دادسرا و دادگاه از قبیل زیر می باشد:

الف - مفهوم فساد، انواع فساد، حدود و ثغور فساد؛

ب - آشنایی با روش‌های پیشگیری از فساد؛ تشخیص مصادیق تعارض منافع و عدم شفافیت و راهکارهای مقابله با آن؛

پ - آشنایی با نحوه به کارگیری سامانه‌های مرتبط با مقابله با فساد؛

ت - شیوه های به کارگیری ظرفیت نهادهای مردمی و جلب مشارکت عمومی در مقابله با فساد؛

ث - آشنایی با رویه‌های قضایی مطلوب داخلی و فراملی در جرایم فساد؛

ج - آشنایی با مشارکت، معاونت و سببیت در جرایم سازمان‌یافته فساد.

ماده ۱۱- سرفصل‌های اختصاصی برای قضاوت رسیدگی کننده به جرایم موضوع آیین‌نامه در دادسرا از قبیل زیر می باشد:

الف - قوانین و مقررات و رویه‌های صیانت از حقوق عامه در مقابله با فساد؛

ب - بهره گیری از سازکارهای پیشگیرانه در مقابله با فساد از جمله مدیریت تعارض منافع و ارتقا شفافیت؛

پ - سازکارهای فنی کشف و تعقیب و تحقیق در جرایم فساد؛

ت - شیوه‌های حمایت از افشاگران، گزارش گران و شهود و قربانیان جرایم فساد؛

ث - قوانین و مقررات داخلی مرتبط با فساد و حدود صلاحیت ضابطان خاص و عام مربوط؛

ج - نحوه همکاری های قضایی بین‌المللی و درخواستهای معاضدت قضایی، شناسایی و اجرای احکام خارجی.

ماده ۱۲- سرفصل‌های اختصاصی برای قضاوت رسیدگی‌کننده به جرایم موضوع آیین‌نامه در دادگاه از قبیل زیر می باشند:

الف - سازکارهای تعیین تکلیف عواید ناشی از جرایم فساد؛

ب - نحوه جبران خسارت قربانیان جرایم فساد؛

پ - تبیین و شناخت قواعد حاکم بر مرور زمان در جرایم فساد در پرونده‌های فراملی؛

ت - معیارها و الگوهای جا به جایی بار اثبات قراین و امارات در جرایم فساد؛

ث - انواع جرایم قانونی مرتبط با فساد، و دلایل، قرائن و امارات اثباتی آن و محرومیت‌ها و مجازات‌های قانونی و اشخاص مشمول محرومیت موصوف؛

ج - سازکارهای استرداد فراملی اموال و عواید ناشی از جرایم فساد.

تبصره - علاوه بر سرفصل‌های فوق؛ معاونت، نسبت به طراحی، برنامه‌ریزی و برگزاری دوره‌های آموزشی حضوری یا غیرحضوری برای دانش‌های بین‌رشته‌ای قضات رسیدگی‌کننده به پرونده‌های موضوع آیین‌نامه، از قبیل آشنایی با حقوق مالیاتی، گمرکی، پولی و بانکی، معادن، بازار سرمایه، اراضی، محیط‌زیست، غذا و دارو و معاملات دولتی متناسب با حدود صلاحیت شعب تخصصی موضوع آیین‌نامه اقدام می‌نماید.

ماده ۱۲- سازکارهای آموزش شامل بازه های زمانی آموزش های ادواری، نحوه اعطای گواهی های آموزشی، تعیین حداقل ساعات آموزشی و پایش کفایت و کارآمدی آموزش از وظایف معاونت می‌باشد.

ماده ۱۴- معاونت با همکاری پژوهشگاه قوه قضاییه، دانشگاه علوم قضایی و دبیرخانه مرجع ملی کنوانسیون مبارزه با فساد نسبت به طراحی دوره‌های تحصیلات تکمیلی مربوط و شناسایی قضات متقاضی و همکاری با آنان برای ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر یا تصویب دوره‌های آموزشی یا مأموریت‌های آموزشی داخلی و فراملی که با هدف تربیت قضات متخصص در امر مبارزه با فساد و ارتقاء سلامت اداری راه‌اندازی می‌شود، تمهیدات لازم را تدارک می‌نماید.

ماده ۱۵- دادستانی کل کشور با همکاری معاونت و مراجع ذیصلاح مرتبط با ضابطان قضایی تدابیر لازم را جهت آموزش تخصصی آنان در کشف جرایم موضوع این قانون و تعقیب مجرمان اتخاذ می‌کند.

فصل چهارم - سایر مقررات

ماده ۱۶- مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضاییه زمینه ثبت و ارجاع پرونده‌های موضوع آیین‌نامه را برای هر یک از شعب تخصصی و نیز سایر امکانات سخت‌افزار و نرم‌افزاری متناسب با شعب و مجتمع تخصصی با توجه به عناوین اتهامی موضوع آیین‌نامه را فراهم می‌آورد.

ماده ۱۷- قضات موضوع این آیین نامه از تعداد لازم کارمند دفتری، دسترسی به تجهیزات الکترونیکی، اطلاعات و الزامات مکفی جهت رسیدگی سریع و موثر به پرونده های مربوط برخوردار می‌باشند.

ماده ۱۸- معاونت مالی، پشتیبانی و امور عمرانی قوه قضاییه نسبت به تأمین اعتبارات مورد نیاز اجرای آیین‌نامه اقدام لازم به عمل می‌آورد.

ماده ۱۹- دستورالعمل نحوه جبران خدمات قضات موضوع این آیین نامه ظرف سه ماه پس از ابلاغ آیین نامه توسط معاونت با همکاری معاونت‌های مالی، پشتیبانی و امور عمرانی و راهبردی قوه قضاییه تهیه می‌شود و به تصویب رییس قوه قضاییه می‌رسد.

این آیین نامه در ۱۹ ماده و ۳ تبصره توسط وزیر دادگستری تهیه و در تاریخ ۶/۴/۱۴۰۳ به تصویب رییس قوه قضاییه رسید و از تاریخ تصویب لازم‌الاجرا است.

رئیس قوه قضائیه - غلامحسین محسنی اژه